

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Η Συμφωνική Ορχήστρα
του Δήμου Θεσσαλονίκης
στην Αίθουσα Τελετών του Α.Π.Θ.

την Τετάρτη 6 Μαρτίου 2002
και ώρα 21.00

Διευθυντής Ορχήστρας: Βλαδίμηρος Συμεωνίδης
Σολίστ: Βασίλης Παπαβασιλείου (κοντραμπάσο)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Α΄ ΜΕΡΟΣ

ΑΛΕΞ. ΣΚΡΙΑΜΠΙΝ (1871 - 1915):

Πέντε πρελούδια και μια σπουδή

Πρελούδιο ορ. 11, no 4

Πρελούδιο ορ. 15, no 5

Πρελούδιο ορ. 11, no 6

Σπουδή ορ. 2, no 1

Πρελούδιο ορ. 11, no 22

Πρελούδιο ορ. 11, no 14

(Ενορχήστρωση: Βλ. Συμεωνίδης).

Δ. ΘΕΜΕΛΗ (1931-):

"Το ταξίδι του Ικάρου"

κοντσέρτο για κοντραμπάσο

και ορχήστρα, έργο 48.

I Allegro moderato

II Andante sostenuto e molto espressivo

III Allegro ma non troppo

(α΄ παγκόσμια εκτέλεση)

Κοντραμπάσο: Βασίλης Παπαβασιλείου

Β΄ ΜΕΡΟΣ

J. BRAHMS (1833 - 1897):

Συμφωνία αρ. 1, σε ντο ελάσσονα, έργο 68

I Un poco sostenuto - Allegre

II Andante sostenuto

III Un poco allegretto e grazioso

IV Adagio - Allegro non troppo, ma con brio

Επόμενη συναυλία

Τετάρτη 13 Μαρτίου 2002

Αίθουσα τελετών Α.Π.Θ., και ώρα 21.00

Διευθυντής ορχήστρας: Παναγιώτης Διαμαντής

Σολίστ: Νικολάε Λίκουρεϊς (πιάνο)

σε έργα των: Κ. Νικητά, W. A. Mozart, A. Dvorak

ΒΛΑΔΙΜΗΡΟΣ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ

Ο Βλαδίμηρος Συμεωνίδης γεννήθηκε στην Κατερίνη το 1972. Σπούδασε πιάνο, θεωρητικά και διεύθυνση χορωδίας στο Δημοτικό Ωδείο Κατερίνης στην τάξη του Γιάννη Αδαμίδη, στη συνέχεια στο Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης στην τάξη του Χρήστου Ζαμπαρά και παράλληλα στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. Από το 1993 έως το 1998 συνέχισε τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο Μουσικής και Παραστατικών Τεχνών της Βιέννης, με καθηγητές τον *Erich Urbanner* στη σύνθεση και τον *Uros Lajovic* στη διεύθυνση ορχήστρας, απ' όπου αποφοίτησε με τα διπλώματα σύνθεσης (με άριστα παμψηφεί), διεύθυνσης ορχήστρας, καθώς και τον ακαδημαϊκό τίτλο "*Magister Artium*".

Επιστρέφοντας στην Ελλάδα ολοκλήρωσε τις σπουδές του στο Α.Π.Θ. αποκτώντας το πτυχίο του *Τμήματος Μουσικών Σπουδών*.

Έχει διευθύνει μεταξύ άλλων την Ορχήστρα της Αυστριακής Ραδιοφωνίας (RSO Wien), τα σύνολα σύγχρονης μουσικής "*die raibe*" και "*Klangforum*" της Βιέννης, την ορχήστρα "*Sinfonietta Zagreb*", την *Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της Ε.Ρ.Τ.*, την *Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης* και την *Συμφωνική Ορχήστρα του Δήμου Θεσσαλονίκης*.

Επίσης διηύθυνε παραστάσεις της *Όπερας Δωματίου Θεσσαλονίκης* και ηχογράφησε για την ελληνική και την αυστριακή Ραδιοφωνία.

Έργα του έχουν παιχτεί από την Ορχήστρα της Αυστριακής Ραδιοφωνίας, την παιδική χορωδία της Βιέννης (*Wienerjugendchor*), την *Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της Ε.Ρ.Τ.*, την *Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης*, και την *Συμφωνική Ορχήστρα του Δήμου Θεσσαλονίκης*.

Το 1999 κέρδισε το τρίτο βραβείο στον Διαγωνισμό Σύνθεσης της Ένωσης Αυστριακών Μουσικών Πανεπιστημίων για το συμφωνικό του έργο "*Εκίως*". Τον Σεπτέμβριο του 2001 ανέλαβε τη διεύθυνση της Συμφωνικής Ορχήστρας του *Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης*.

Από το 2002 διδάσκει στο *Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ.* ενορχήστραση και διεύθυνση μουσικών συνόλων.

Ο Βλαδίμηρος Συμεωνίδης είναι μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών και ιδρυτικό μέλος του μουσικού συνόλου "*Πολύχη*".

ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ο Βασίλης Παπαβασιλείου είναι ένας από τους αξιολογητέους Έλληνες σολίστ. Ακρως ενεργητικός και με ιδιαίτερους δεσμούς με την σύγχρονη μουσική, καλύπτει με τις συναυλίες του σειρά έργων όπως κονσέρτα, σόλο κα, έργα μουσικής δωμάτιου, έως πειραματικά και μουσικο - θεατρικά. Γεννήθηκε στον Πειραιά το 1961 και σπούδασε κοντραμπάσο στο Ελληνικό Ωδείο (Πρώτο βραβείο το 1986), καθώς επίσης και με τους Κλάους Στολ, Γ.Μ. Ρολέζ, Φ. Ραμπάθ, Ντάνκαν Μακ Τζο. Έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο Guildhall School of Music με τον Τόμας Μάρτιν. Σπούδασε επίσης Οικονομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Αρχικά, το ενδιαφέρον του για τον αυτοσχεδιασμό και την τζαζ, τον οδήγησε στα διεθνή Φεστιβάλ της τζαζ "*Praxis*" ('82, '83, '84) και τον έκανε μέλος του "*Jazz Ensemble*" της Ευρωπαϊκής Ένωσης (1981).

Ως σολίστ έχει συμπεράξει με ελληνικές ορχήστρες και με τις αρχήστρες *Sereniade Chamber Orchestra*, *Baden-Baden Orchestra*, *Συμφωνική Ορχήστρα της Ισλανδίας*, *Alea III Ensemble* και *Guildhall Orchestra*. Το 1991/92 συνεργάστηκε με την Συμφωνική Ορχήστρα του Λονδίνου και το 1992/93 περιόδησε με το κουαρτέτο εγχάρδων "*Chilipshian*". Από το 1998, κατέχει την κορυφαία θέση κοντραμπάσου στην ορχήστρα της Εθνικής Λυρικής Σκηνής. Είναι μέλος της Κρατικής Επιτροπής του Διεθνούς Διαγωνισμού *Valentino* Βιολί της Ρώμης. Το 1964 ερμήνευσε σε πρώτη πανελλήνια παρουσίαση τη Κονσέρτο για κοντραμπάσο του Νίκου Σκαλκώτα. Στον Βασίλη Παπαβασιλείου είναι αφιερωμένα πολλά σύγχρονα ελληνικά έργα. Έχει παρουσιάσει έργα για σόλο κοντραμπάσο διαφόρων σύγχρονων Ελλήνων συνθετών: Ζερβός, Παπαϊωάννου, Αδάμης, Αντωνίου, Ξανθουδάκης, Καλογεράς, Κοινοάκης. Στο ρεπερτοάριό του περιλαμβάνει επίσης έργα των Μπεττεσάιλι, Μπάρμπερ, Σοστάκοβιτς, Μπετόβεν κ.α. Το 1998 ηχογράφησε για την "*BIS*" το Κονσέρτο για κοντραμπάσο του Σκαλκώτα σε παγκόσμια πρεμιέρα, με την Συμφωνική Ορχήστρα της Ισλανδίας και τον Νίκο Χριστόδουλου. Το CD της "*BIS*" κυκλοφόρησε στις αρχές του 1999 με αφορμή την 50^η επέτειο του θανάτου του Νίκου Σκαλκώτα (1904 - 1949).

Κατά την χρονική περίοδο 2003 - 2001 συνέχισε τις μεταπτυχιακές του σπουδές στη Σχολή *Juilliard* της Νέας Υόρκης με τον Ε. Λέβινσον.

ΔΑΞ. ΣΚΡΙΑΜΠΙΝ (1871 - 1915)

Πέντε προλούδια και μια σπουδή

Τα έργα της πρώτης δημιουργικής περιόδου του Σκριάμπιν στην οποία ανήκουν τα προλούδια αρ. 11, 15 αλλά και η σπουδή αρ. 2 no 1 ακολουθούν σε γενικές γραμμές τη μεγάλη ρομαντική παράδοση του 19ου αιώνα. Ιδιαίτερα φανερή είναι η επίδραση που άσκησε στο ρώσο συνθέτη ο Σοπέν, τόσο στο πεδίο της αρμονίας, όσο και στον τρόπο γραφής για πιάνο. Και για τους δύο αυταίς συνθέτες το πιάνο αποτέλεσε το πιο σημαντικό μέσο έκφρασης (για το Σοπέν σχεδόν το αποκλειστικό) αν αναλογιστεί κανείς το μέγεθος της πιανιστικής τους παραγωγής αλλά και την εξόχουσα θέση που αυτό κατέχει στο συνολικό τους έργο.

Η ανασκόληση μου με τα κομμάτια αυτά προέκυψε ύστερα από μια ακρόαση της σπουδής αρ. 2 no 1, η οποία μου κέντρησε το ενδιαφέρον για τα πρώιμα έργα του ρώσου συνθέτη. Μελετώντας αργότερα κάποιες άλλες παρτιτούρες του Σκριάμπιν, διαπίστωσα πως αρκετά από τα προλούδια του αρ. 11 θα μπορούσαν επίσης να μεταγραφούν για ορχήστρα χωρίς να χάσουν τίποτε από την απλότητα και τον αυθορμητισμό τους.

Στην ανασκόλησή μου επεδίωξα να κινηθώ στο πνεύμα του 19ου αιώνα, αξιοποιώντας αποκλειστικά τα εκφραστικά μέσα της εποχής.

Επέτρεψα στον εαυτό μου ορισμένες μικροεπεμβάσεις, αλλά μόνο όπου έκρινα πως εξιμπερηρείται καλύτερα η μουσική ιδέα.

Βλαδίμηρος Συμεωνίδης

Δημήτρης Θέμελης (1931 -)

"Το ταξίδι του Ικάρου",

Κοντσέρτο για κοντραμπάσο και ορχήστρα, έργο 48

Σ' αυτό το νέο του "ταξίδι", το κοντσέρτο για κοντραμπάσο και ορχήστρα, ο γνωστός και διακεκριμένος "Ικάριος" συνθέτης και μουσικολόγος Δημήτρης Θέμελης με την αναφορά στον μύθο του Ικάρου, μας προσκαλεί ως συνοδούς του, προκαλώντας μας ταυτόχρονα με τους κινδύνους και το αδιέξοδο που κρύβει ο λιγγός του ύψους. Αν και το κυρίως θέμα του έργου στηρίζεται σε δωδεκάφθογγη σειρά, στη συνέχεια, η ευρηματικότητα και προσωπικότητα του Δημήτρη Θέμελη φαίνεται να παίζουν καταλυτικό ρόλο στη τελική διαμόρφωση του ελευθερού χαρακτήρα του έργου. Σύμφωνα με σημείωμα του ίδιου του συνθέτη:

"Η σύνθεση του έργου άρχισε τον Σεπτέμβριο 1995 και ολοκληρώθηκε τον Ιανουάριο 1996. Είναι αφιερωμένο στον εκλεκτό κοντραμπασίστα Βασίλη Παπαβασιλείου. Ο προγραμματικός τίτλος του κοντσέρτου "Το ταξίδι του Ικάρου" έχει συμβολική σημασία υποδηλώνοντας πέταγμα στους αιθέρες και πτώση, που είναι χαρακτηριστικά της τραγικής μοίρας του ήρωα Ικάρου. Το πρώτο μέρος του κοντσέρτου (*Allegro Moderato*) αρχίζει με αρπασμούς της αρπας, που συνοδεύουν το κύριο θέμα που παίζεται από το σόλο-κοντραμπάσο. Το θέμα αυτό σε 2/4 με τον ηρωικό του χαρακτήρα προκύπτει από μία πλήρη δωδεκάφθογγη σειρά, που όμως στη συνέχεια εξελίσσεται ελεύθερα. Ένα δεύτερο πιο μελωδικό θέμα (σολό molto *espressivo*) και οι μεταλλάξεις του προσδίδουν στο μέρος αυτό δραματικότητα. Στο δεύτερο μέρος (*Andante sostenuto e molto espressivo*), μέσα σε μια διάχυτη λυρική διάθεση συνεχίζεται και το δραματικό κλίμα του πρώτου μέρους. Το τρίτο μέρος (*Allegro ma non troppo*), με τα δύο λαϊκότερα θέματά του -το πρώτο σε 2/4, το δεύτερο σε 3/4- που εναλλάσσονται, έχει χαρειακό χαρακτήρα. Μαλλονότι στο κοντσέρτο αυτό το σόλο-κοντραμπάσο βρίσκεται μπροστά σε αυξημένες τεχνικές απαιτήσεις, ωστόσο με την ανάπτυξη διαφορών θεματικών στοιχείων τόσο από αυτό όσο και αντίστοιχα από την ορχήστρα και με τη συνεχή διαλογική τους σχέση, αποτελούν μαζί μια άρρηκτη συμφωνική ενότητα".

Το πρώτο μέρος του κοντσέρτου, σε ρυθμό 2/4, φαίνεται να προσεγγίζει τη μορφή της σονάτας. Το κύριο κεντρικό θέμα που θα απασχολήσει τόσο τα πνευστά όσο και τα έγχορδα όργανα στην μετέπειτα επεξεργασία και επανέκθεσή του. Το δεύτερο μέρος, αν και εμφανίζει εναλλαγές τριμερούς και διμερούς βηματικού ρυθμού, πλησιάζει περισσότερο την μορφή μιας Sarabanda. Το φινάλε του κοντσέρτου, λειτουργεί σαν καθρέφτης: με την επιστροφή στοιχείων από το πρώτο και δεύτερο μέρος σε παραλλαγή, αντανakλά... **φως** πάνω στα φτερά της μνήμης μας τα (α)λ(λο)ιώνει, και με ρυθμό 6/8 δημιουργεί τη δίνη που μας γκρέμιζει στην θάλασσα της υδάτινι και ιαυ.ύχρωνα μια εκινύσσειστην αιωνιότητα του μύθου.

Ευγένιος Πολίτης

JOHANNES BRAHMS (1833 - 1897)

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΑΡ. 1, ΣΕ ΝΤΟ ΕΛΑΣ, ΕΡΓ. 68

Το γράψιμο της πρώτης συμφωνίας κράτησε πολύ καιρό. Ο συνθέτης άρχισε να δουλεύει σε μια συμφωνία στα 1854, αλλά μετέτρεψε την πρώτη κίνηση της συμφωνίας σε ντο ελάσσονα. Το έργο τελειώσε μόνο μετά 14 χρόνια (1876), γιατί ο συνθέτης εργαζόταν κατά διαλείμματα.

Η πρώτη εκτέλεσή της έγινε την ίδια χρονιά στη Καρλσρουή.

Η συμφωνία έκανε βαθιά εντύπωση και χαιρετίστηκε από τον Μπίλκωφ σαν η 10η συμφωνία (μετά τις 9 του Μπετόβεν). Είναι γνωστό, άλλωστε, ότι ορισμένα είδη της τέχνης του γιγαντά της Μπεν βρίσκονται στη συμφωνία αυτή. Είναι χαρακτηριστική η ομοιότητα του θέματος της τελευταίας κίνησης με τον "Ύμνο της Χαράς" στην Ενάτη. Ο ίδιος ο Μπραμς το παραδεχόταν ανεπιφύλακτα, γιατί κατά τα άλλα, η υφή της μουσικής είναι ολόκληρα διαφορετική. Σε κάποιον που του υπέδειξε αυτήν την ομοιότητα ο Μπραμς απάντησε: "Και μήπως εγώ σου ζητά πως δεν μοιάζουν..." (τα δύο θέματα).

Με την πρώτη αυτή συμφωνία του ο Βπραμς καθιερώνεται σαν ένας από τους μεγάλους συμφωνιστές. Κύριος των εκφραστικών του μέσων χειρίζεται την ορχήστρα με προσωπικό τρόπο. Οι διάφορες ομάδες των οργάνων παρουσιάζουν μεγάλη ανεξαρτησία, όπως στη μουσική δωματίου. Αυτό αποτελεί ένα από τα χαρακτηριστικότερα γνωρίσματα της ορχηστρικής τέχνης του Μπραμς. Τα θέματα του έχουν πλάτος και πλαστικότητα αξιοθαύμαστη. Η ιδιότυπη ρυθμική συγκρότηση του μουσικού λόγου του είναι άλλο, ίσως το πιο έντονο γνώρισμα του Μπραμς. Όλη η συμφωνία αυτή είναι διαποτισμένη με ένα πνεύμα υψηλό και με μια ποίηση απαράμιλλης ομορφιάς. Η καλλιέργεια του μουσικού λόγου, η δύναμη και η ευγένεια του έχουν μια γοητεία ακαταμάχητη.

Κάθε κίνηση της συμφωνίας έχει ένα ξεχωριστό χαρακτήρα. Η πρώτη διακινείται από ένα αίσθημα βαρύ, ανθρώπινο, που είναι ίσως δύσκολο να το καθορίσει κανείς επακριβώς, αγγίζει όμως βαθιά την ψυχή. Η σύντομη, αλλά τόσο επιβλητική εισαγωγή με την οποία αρχίζει, με τις συγκοπές των έγχορδων, με τον χρωματισμό της αρμονίας κι εκείνο το υποβλητικό ρυθμικό υποβάσταγμα των μπάσων και των τυμπάνων δημιουργεί μίαν ατμόσφαιρα μυστηρίου. Η δεύτερη κίνηση, με την ειγένεια και το πλάτος των μουσικών φράσεων της, με την ιδιαίτερη ευαισθησία των θεμάτων της, την αβρότητα της αρμονίας της, έχει ένα χαρακτήρα βαθυστόχαστο και οδηγεί, μέσω από μια ανεπιπόλο ενατένιση προς ένα κόσμο μακρινό, έξω από τον γήινο. Η τρίτη, με την έδoχη χάρη της και την αδιαγάπητη κομψότητα των μελωδικών της γραμμών, δημιουργεί μια φωτεινή και χαρούμενη ατμόσφαιρα. Η τέταρτη κίνηση της συμφωνίας, αποτελεί μόνη της ένα συμφωνικό μήνείο, συγκλονιστικής καθαυτο μεγαλοπρέπειας. Η αργή εισαγωγή της, έχει μια επιβλητική ομορφιά και ιδιαίτερα το δεύτερο τμήμα της με τη γεμάτη ποίηση μελωδία που τραγουδά το κόρνο και κατόπι το φλάουτο, και με το μεγαλόπρεπο χερικό, που απαλά εμφανισουν τα φαγκότα και τα τρομπόνια. Έτσι η εισαγωγή προσετοιμάζει ψυχολογικά και οδηγεί στην ατμόσφαιρα μεγαλείου που κυριαρχεί σε όλη την τελευταία κίνηση.

Σόλων Μιχαηλίδης

Η Συμφωνική Ορχήστρα του Δήμου Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε το 1987 με τον αρχικό τίτλο "Δημοτική Ορχήστρα" και πρώτο Καλλιτεχνικό Διευθυντή τον Κλαυδίο Γαλιπιά.

Αρχικά ξεκίνησε με το ευέλικτο σχήμα της Ορχήστρας Δωματίου Εγχόρδων, πολύ σύντομο όμως ο πρώτος καλλιτεχνικός διευθυντής της, διαβλέποντας τις δυνατότητες των μουσικών της και ενισχυόμενος από την ανταπόκριση του κοινού και κριτικών, αποσάφισε την προσθήκη νέων οργάνων και την διεύρυνση του ρεπερτορίου της.

Η νέα αυτή Συμφωνική Ορχήστρα, δημιουργεί προσδοκίες που σύντομα θα δικαιωθούν. Απαιτούμενη από ταλαντούχους νέους ως επί το πλείστον μουσικούς -χαρακτηριστικό το οποίο διατηρεί και σήμερα- η Συμφωνική Ορχήστρα του Δήμου Θεσσαλονίκης επιδιώκει να καλύψει ένα κενό στα μουσικά δρώμενα της πόλης, με συναυλίες τόσο στην έδρα της και στην περιφέρεια, όσο και εκτός ελληνικής επικράτειας.

Από τον Ιούλιο του 1993 και για μία πενταετία την καλλιτεχνική της διεύθυνση ανέλαβε ο Αρχιμουσικός Δημήτρης Αγραφιώτης.

Σήμερα υπεύθυνος της Ορχήστρας είναι ο Αρχιμουσικός Βύρων Φιδειτζής ενώ βοηθός Αρχιμουσικός της ο Χάρης Ηλιόδης.

Στα δεκαπέντε χρόνια λειτουργίας της, είχε την χαρά και την τιμή να φιλοξενήσει μεγάλους σολίστες και μαέστρους όπως: Δ. Σγούρος, Γ. Δεμερτζής, Α. Καβάκος, Μ. Τιρίμος, Γ. Βακαρέλης, Κ. Κατοαρή, F.J. Selheim, I.J. Galati, R. Mcog, I. Oistrach, R. Syracuse, V. Tröthliakov, K. Kelly, κ.α.

Κυκλοφόρησε σε δίσκο τις "4 εποχές" του Βίντσι, με τον Α. Καβάκο, έδωσε συναυλίες σε όλη την Ελλάδα και την Κύπρο, συμμετείχε στο Φεστιβάλ Αθηνών, εμφανίστηκε στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και στο Αρχαίο Θέατρο Εφέσου στην Τουρκία, ενώ κάθε χρόνο εμφανίζεται στο πλαίσιο του Διεθνούς Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης "ΔΗΜΗΤΡΙΑ".

Έχει συμβάλει ουσιαστικά στην παρουσίαση έργων ελληνικών συνθετών και επιβεβαίωσε την ευελιξία της στις όπερες: "Οι γάμοι του Φίγκαρο" και "Δον Ζουάν" του Μότσαρτ, "Το κουδουνάκι της νύχτας" του Ντονιτσέτι, "Το Μένπιουμ" του Μενότι και "G. Schickel" του Πουλιόι.

Τα προγράμματα των συναυλιών της διακρίνονται πάντοτε για το εύρος των επιλογών και τον σύγχρονο τρόπο παραοικειότητάς τους.

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
(ΚΕΝΤΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ)

Κουντουριώτου 17 - 546 25 Θεσ/νίκη

Τηλ: 0310 538.440, 0310 538.491, Fax: 0310 541.666